

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ NEDENLERİNİN İNCELENMESİ (BAYBURT EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)

Yusuf ERGEN¹

Özet

Bu çalışmanın amacı, Sınıf Öğretmenliği Programı 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel (olumlu/olumsuz) tutumlarının nedenlerini öğretmen adaylarının görüşleri açısından yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak ortaya koymaktır. Araştırmanın verilerinin elde edilmesinde, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilen 12 öğrenci ile çalışılmıştır.

Bu çalışma sonucuna göre, sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarının nedenleri; “Şefkat”, “Değerli Hissetme”, “Öğretme Hazzı”, “Düzgün Karakter”, “İnsan Yetiştirmek”, “Model Olmak”, “Öğretmeyi Sevme”, “Geleceği İnşa Etme”, “Saygın Meslek”, “Çalışma Koşulları İyi”, “Maaşı Yeterli”, ve “Öğretmenlik Mutlu Eder” kavramları etrafında toplanırken, olumsuz tutumlarının nedenleri ise; “Değersiz Görülme”, “Monoton Hayat”, “Her Zaman Sabırlı Olmak”, Başkalarının Sorumluluğunu Almak”, “Kişiliğime Uygun Değil”, “Maaşı Az”, “Yorucu” ve “Çocuklardan Sıkılabiliyim” kavramları etrafında toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği, Öğretmenlik Mesleği, Tutum

---

¹ Öğr. Gör. Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği ABD. yergen22@gmail.com

**THE EXAMINATION OF THE REASONS OF ATTITUDES
OF THE STUDENTS IN THE FOURTH GRADE OF THE
DEPARTMENT OF PRIMARY SCHOOL TEACHING
TOWARDS THE PROFESSION OF TEACHING
(THE EXAMPLE OF THE FACULTY OF EDUCATION
OF BAYBURT UNIVERSITY)**

Abstract

The goal of this study is to put forwards the reasons of the general (positive or negative) attitudes of the preservice teachers who receive education in the fourth grade of the Programme of Primary School Teaching on the profession of teaching in terms of the opinions of preservice teachers, using an interview form that is semistructured. In the obtaining of the research data, it has been used a half-structured interview form prepared by the researcher, and it has been studied with 12 students who were selected by the maximum diversity sampling method which is one of the purposeful sampling methods. As to the results of the research, as the reasons of the positive attitudes of the preservice teachers towards the profession of teaching gather around the concepts of "Compassion", "Feeling Himself Valuable", "Pleasure of Teaching", "Proper Character", "Training Man", "Being a Model", "I Like Teaching", "It Builds the Future", "Prestige Profession", "Working Conditions are Good", "Salary is Enough", "Teaching Makes Happy", the reasons of negative attitudes come together around "Being of Worthless", "Monotonous Life", "Being Patient Always", "Taking Others' Responsibility", "It Is Not Suitable for My Personality", "Salary is Inadequate", "Tiresome", and "I May Be Bored of Children."

Key Words: *Primary School Teaching, Profession of Teaching, Attitude*

GİRİŞ

İlkokul döneminde kazanılan davranışlar, kişinin sonraki yaşamının şekillenmesinde önemli yere sahiptir. Bu dönemde öğrencilerin davranış kazanması veya değiştirmesinde sınıf öğretmenleri önemli etkindir.

Öğretmenlik, herkesin yapabileceği sıradan bir iş değil, uzmanlık isteyen bir meslektir. Öğretmenlerde bu uzmanlığın olabilmesi için hizmet öncesi mesleğe yönelik bir eğitimin alınması ve hizmet içinde de yetiştirilmeleri gerekir. Ancak bu yeterli değildir. Öğretmen adayının bir öğretilerde bulunması gereken nitelikleri de taşıması gerekir (Çınar, 2007'den akt. Pehlivan, 2008).

Nitelikli öğretmen yetiştirmek, geçmişten günümüze önemini yitirmeyen bir sorun olarak taşınmıştır. Ancak, özellikle sınıf öğretmenliği alanındaki nicelik sorunları, sınıf öğretmenlerinin nitelik sorunlarını günümüze kadar sürekliliği gölgelemiştir. Eğitim fakültelerinin mezun sayısının artması ile birlikte son yıllarda sınıf öğretmenleri için nicelik sorunu azalırken sınıf öğretmenlerinde nitelik arayışları ön plana çıkmıştır.

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimdir (İnceoğlu, 2010). Öğretmen tutumları öğrenme ve öğretme sürecinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Öğretmenin önce kendine, sonra da genelde eğitime, öğrencilere, arkadaşlarına ve öğrettiği konuya karşı tutumu öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğini, dolayısıyla da öğrenci başarısını etkilemektedir (Doğanay, 2002).

Bir öğretilerde bulunması gereken niteliklerin başında, mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmesi yer alır. Aksi durumda öğretmenin sahip olduğu diğer olumlu nitelikleri öğrencilerine aktarması zorlaşır. Öğrencilerin nitelikleri öğretmen nitelikleriyle özdeştir. Öğretmenin niteliği eğitim sistemlerinin işleyişi ve başarıya ulaşmasında oldukça önemli rol oynamaktadır (Köseoğlu, 1994).

Diğer öğretmen adaylarında olduğu gibi sınıf öğretmeni adaylarının da alana çıkmadan önce öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmeleri önemlidir. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı mevcut tutumlarını belirlemenin yanında bu tutumların nedenleri üzerinde yoğunlaşmak da yerinde olacaktır. İlgili literatürde, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazıları aşağıda verilmiştir.

Terzi ve Tezci'nin (2007) araştırmasına göre; genel olarak öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları "katılıyorum" düzeyi ve üstündedir. Araştırmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden, sosyal ve dil bilim alanlarında okuyan öğrencilerin ise fen ve matematik alanlarında okuyan öğrencilere göre tutum puanlarının daha yüksek olduğu, program ve sınıf değişkenleri açısından öğ-

renci tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu'nun (2010) araştırmasında, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile bağlı buldukları programlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu, adayların almış oldukları meslek bilgisi derslerinin mesleğe yönelik tutumları üzerine olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İter ve Köksalan'ın (2011) araştırması sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarının mezun olunan lise türü ve baba öğrenim durumu dışında cinsiyet ve aile gelir durumu değişkenlerine göre meslek tutumlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Genel olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu, ancak tutum puanlarının çok yüksek olmadığı görülmüştür.

Demirtaş, Cömert ve Özer'in (2011) araştırması sonucunda; öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılarının cinsiyet ve öğretim görülen program değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı, mesleğe yönelik tutumlarının ise araştırma değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı, öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ile mesleğe yönelik tutumları arasında pozitif yönde ancak düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Aydın ve Sağlam'ın (2012) araştırma sonuçlarında cinsiyet açısından son sınıfta okuyan kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre; öğrenim gördükleri bölümü tercih etmedeki etken açısından kendini yetiştirmek için öğretmenlik programını tercih edenlerin, mecbur kaldıkları için öğretmenlik programını tercih edenlere göre ve anne eğitim düzeyi açısından ise ilkökul mezunu annelerin çocuklarının, ortaöğretim-yükseköğretim mezunu annelerin çocuklarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yukardaki çalışmalarla birlikte öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile ilgili literatürde yer alan çalışmaların çoğunluğu öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyini belirlemeye yöneliktir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların nedenlerini belirlemeye yönelik çalışmalara literatürde fazla rastlanmadığından bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir. Tutumların seviyesini belirlemek bir durumu ortaya koymaktır. Bununla birlikte tutumların nedenlerinin belirlenmesinin, olumlu tutum geliştirme çalışmalarına daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik genel (olumlu/olumsuz) tutumlarının nedenlerini öğrencilerin görüşleri açısından yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarına aşağıdaki sorular yöneltilmiştir.

1. Öğretmenlik mesleğinin size çağrıştırdıklarını anlatır mısınız?
2. Neden öğretmen olmak istersiniz/istemezsiniz?
3. Öğretmenlik mesleğinin hayattaki beklentilerinizi ne düzeyde karşılayabileceğini düşünüyorsunuz?

Sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının nedenlerinin belirlenmesi, öğrencilerin olumlu tutum geliştirmelerine yönelik yapılacak etkinliklere, çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda, araştırma yaklaşımını belirleyen ve araştırmanın aşamalarının belirlenen yaklaşım çerçevesinde tutarlı olmasını sağlayan bir strateji olarak araştırma desenleri kullanılır. Bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 72).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın verilerinin elde edilmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilen 12 öğrenci ile çalışılmıştır. Bu örnekleme yöntemindeki amaç, göreceli olarak küçük bir örnekleme oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örnekleme oluşturulduğunda amaç, genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değildir. Tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında hangi ortak yada paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 109). Bu amaç doğrultusunda tablo 1’de verilen özellikler dikkate alınarak örnekleme grubu belirlenmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Cinsiyet	f
Erkek	6
Kadın	6
Toplam	12
Öğrenim Türü	
Birinci öğretim	6
İkinci Öğretim	6
Toplam	12
Not Ortalaması	
50 ile 65 arasında	4

Cinsiyet	f
66 ile 80 arasında	4
81 ile 100 arasında	4
Toplam	12

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, ilgili literatür incelenerek araştırmacı tarafından yazılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu alan uzmanı iki öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve belirtilen düzeltmeler yapıldıktan sonra araştırma grubu dışından 4 öğrenci ile pilot çalışma yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda görüşme formunda sorular şu şekilde yer almıştır:

1. Öğretmenlik Mesleğinin Size Çağrıştırdıklarını Anlatır Mısınız?
2. Neden Öğretmen Olmak İstersiniz?/İstemezsiniz?
3. Öğretmenlik Mesleğinin Hayattaki Beklentilerinizi Ne Düzeyde Karşılayabileceğini Düşünüyorsunuz?

Öğrencilerle araştırmacının odasında tek tek görüşülmüştür. Öğrencilerden izin alınarak görüşmeler kayıt edilmiş ve daha sonra yazıya dökülmüştür. Her bir görüşme ortalama 20-25 dakika zaman almıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler kendi içlerinde gruplandırılarak aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada, 12 sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında öğrencilerin kendilerine yöneltilen sorulara verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular, temalar ve alt temalar şeklinde gruplandırılmış, öğrencilerin verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılarak ve öğrenciler kod numaraları ile belirtilerek verilmiştir.

Sınıf Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin “Öğretmenlik mesleğininize çağrıştırdıklarını anlatır mısınız?” sorusuna verdikleri yanıtlar:

Tablo 2. Sınıf Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin çağrışımları

Sınıf Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin çağrışımları	f
a) Olumlu Çağrışımlar	
a.1. Şefkat	3
a.2. Değerli Hissetme	1

Sınıf Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin çağrışımları	f
a.3. Öğretme Hazzı	7
a.4. Düzgün Karakter	4
a.5. İnsan Yetiştirmek	4
a.6. Model Olmak	3
Toplam	22
b) Olumsuz Çağrışımlar	
b.1. Değersiz Görülme	5
b.2. Her zaman Sabırlı Olmak	4
b.3. Monoton Hayat	4
b.5. Başkalarının Sorumluluğunu Almak	3
Toplam	16
Görüşler Toplamı	38

Tablo 2’de de görüldüğü gibi sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri, öğretmenlik mesleği hakkında daha çok (22)olumlu çağrışımlara sahiptir. Bu olumlu çağrışımlar, “Öğretme Hazzı”, “Düzgün Karakter” ve “İnsan Yetiştirmek” kavramları etrafında toplanmaktadır.

Olumlu çağrışımlara sahip öğrencilerin 7’si, öğretmenlik mesleğinin öğretme işinden duyulan hazzı çağrıştırdığını belirtirken, 4’er öğrenci “Düzgün Karakter” ve “İnsan Yetiştirmek” kavramlarını çağrıştırdığını, 3’er öğrenci “Şefkat” ve “Model Olma” kavramlarını çağrıştırdığını, 1 öğrenci ise “Değerli Hissetme” kavramını çağrıştırdığını belirtmiştir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu çağrışımlar belirten öğrencilerden 7 numara ile kodlanan öğrenci “Öğretme Hazzı” kavramı ile ilgili olarak; “Öğrencilerin öğrenmesini görmek, onlara bir şeyler öğretmek benim için haz ve mutluluk verici.” şeklinde görüş belirtmiştir. 9 numara ile kodlanan öğrenci, “Düzgün Karakter” kavramıyla ilgili olarak; “Öğretmenlik; karakteri, mizacı düzgün insanların mesleğidir.” şeklinde görüş belirtmiştir. 4 numara ile kodlanan öğrenci, “İnsan Yetiştirmek” kavramıyla ilgili olarak; “Öğretmenlik mesleğini değerli buluyorum çünkü meslek sahibi olan olmayan bütün insanları yetiştiren öğretmendir.” şeklinde görüş belirtmiştir. 8 numara ile kodlanan öğrenci, “Model Olmak” kavramıyla ilgili olarak; “Öğretmenler genelde öğrenciler tarafından model alındıkları için güzel bir şey.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Olumsuz çağrışımlara sahip öğrencilerin 5’i öğretmenlik mesleğinin “Değersiz Görülme” kavramını çağrıştırdığını belirtirken, 4’er öğrenci “Her zaman Sabırlı Olmak” ve “Monoton Hayat” kavramını çağrıştırdığını, 3 öğrenci ise öğretmenlik mesleğinin “Baskalarının Sorumluluğunu Almak” kavramını çağrıştırdığını belirtmiştir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz çağrışımlar belirten öğrencilerden 5 numara ile kodlanan öğrenci “Değersiz Görülme” ile ilgili olarak; “Şu an içinde bulunduğumuz şartlarda hak ettiği değeri alamayan meslektir.” şeklinde görüş belirtmiştir. 1 numara ile kodlanan öğrenci “Monoton Hayat” kavramıyla ilgili olarak; “Öğretmenlik insana evden okula, okuldan eve şeklinde monoton bir hayat sunuyor” şeklinde görüş belirtmiştir. 8 numara ile kodlanan öğrenci “Her Zaman Sabırlı Olmak” kavramıyla ilgili olarak; “Sürekli bir şeylere sabretmek, sürekli sabırlı olmaya çalışmak insanı sıkır” şeklinde görüş belirtmiştir. 10 numara ile kodlanan öğrenci “Başkalarının Sorumluluğunu Almak” kavramıyla ilgili olarak; “Sürekli 30-40 kişinin sorumluluğuyla hayat sürmek zordur.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin “Neden Öğretmen Olmak İstersiniz?/İstemezsiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Tablo 3. Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Olmayı İsteyip İstememe Nedenleri

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Olmayı İsteyip İstememe Nedenleri	f
a) İsterim / Olumlu	
a.1. Öğretmeyi Seviyorum	7
a.2. Geleceği İnşa Eder	4
a.3. Saygın Meslek	3
a.4. Çalışma Koşulları İyi	2
Toplam	16
b) İstemem /Olumsuz	
b.1. Değersiz Görülüyor	5
b.2. Kişiliğime Uygun Değil	4
b.3. Maaşı Az	2
b.5. Yoruca	2
Toplam	13
Görüşler Toplamı	29

Tablo 3’de de görüldüğü gibi sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri çoğunlukla (16), öğretmen olmayı isteme yönünde neden belirtmişlerdir. Tabloya göre, bu isteklerinin en önemli nedenlerini öğretmeyi sevmeleri ve geleceği inşa etme düşünceleri oluşturmaktadır

Öğretmen olmayı isteme yönünde neden belirten öğrencilerin 7’si “Öğretmeyi Seviyorum”, 4’ü “Geleceği İnşa Eder”, 3’ü “Saygın Meslek”, ve 2’si de “Çalışma Koşulları İyi” şeklinde neden belirtmişlerdir.

Öğretmen olmayı isteme yönünde neden belirten öğrencilerden 11 numara ile kodlanan öğrenci “Öğretmeyi Seviyorum” nedeniyle ilgili olarak; “Eğitim vermeyi, başkalarına bir şeyler öğretmeyi seviyorum.” şeklinde neden belirtmiştir.12 numara ile kodlanan öğrenci “Geleceği İnşa Eder” nedeniyle ilgili olarak; “Gelecekte huzur, güven ve sevgi içinde yaşayan insanlar yetiştirmek için öğretmen olmak istiyorum” şeklinde neden belirtmiştir.9 numara ile kodlanan öğrenci “Saygın Meslek” nedeniyle ilgili olarak;“Toplumda saygınlığı olduğu için öğretmen olmak istiyorum” şeklinde neden belirtmiştir. 4 numara ile kodlanan öğrenci “Çalışma Koşulları İyi” nedeniyle ilgili olarak; “Bence tatili fazla ve maaşı da iyi. Bu yüzden neden öğretmen olmak istemeyeyim ki?” şeklinde neden belirtmiştir.

Öğretmen olmayı istememe yönünde neden belirten öğrencilerin 5’i “Değersiz Görülme”, 4’ü “Kişiliğime Uygun Değil”, ve 2’şer öğrenci de “Maaşı Az”, ve “Yorucu” şeklinde neden belirtmişlerdir. Buna göre; öğrencilerin öğretmen olmayı istememe nedenlerinin başında toplum tarafından değersiz görülme ve kişiliklerinin bu mesleğe uygun olmadığını düşünmeleri gelmektedir.

Öğretmen olmayı istememe yönünde neden belirten öğrencilerden 5 numara ile kodlanan öğrenci “Değersiz Görülme” nedeniyle ilgili olarak; “Öğretmenliğin toplumda herhangi bir değeri yok.” şeklinde neden belirtmiştir. 10 numara ile kodlanan öğrenci “Kişiliğime Uygun Değil” nedeniyle ilgili olarak; “İnsanlarla sürekli iletişim halinde olmak pek de benim kişiliğime uygun değil.” şeklinde neden belirtmiştir. 3 numara ile kodlanan öğrenci “Maaşı Az” nedeniyle ilgili olarak; “Öğretmenlerin çoğu, özellikle büyük şehirlerde olanlar geçim sıkıntısı çekiyor.” şeklinde neden belirtmiştir. 6 numara ile kodlanan öğrenci “Yorucu” nedeniyle ilgili olarak; “Çocuklarla uğraşmak insanı oldukça yorar” şeklinde neden belirtmiştir.

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin “Öğretmenlik Mesleğinin-Hayattaki Beklentilerinizi Ne Düzeyde KarşılatabileceğiniDüşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Tablo 4. Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğinden Hayattaki Beklentileri ile İlgili Görüşleri

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğinden Hayattaki Beklentileri ile İlgili Görüşleri	f
a) Maddi	
a.1. Maaşı Yeterli	9
a.2. Maaşı Yetersiz	3
b) Manevi	
b.1. Öğretmenlik Mutlu Eder	11
b.2. Çocuklardan Sıkılabilirim	4
Görüşler Toplamı	27

Tablo 4'ten de anlaşıldığı gibi sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri çoğunlukla, öğretmenlik mesleğinin hem maddi hem de manevi beklentilerini karşılayabileceği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tabloya göre; maddi beklentiler boyutunda sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin 9'u öğretmenlerin maaşlarını yeterli bulurken, 3'ü yetersiz bulmuşlardır. Manevi beklentiler boyutunda ise öğrencilerin 11'i, öğretme işinin kendilerini mutlu edeceği şeklinde görüş belirtirken 4'ü çocuklardan sıkılabilecekleri şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Maddi beklentiler açısından "Maaşı Yeterli" şeklinde görüş bildiren öğrencilerden 8 numarayla kodlanan öğrenci; "Bence Türkiye şartlarında biraz dikkat ettiklerinde maaşları fazlasıyla yeter" şeklinde görüş belirtmiştir. "Maaşı Yetersiz" şeklinde görüş bildiren 3 numarayla kodlanan öğrenci ; "Tanıdığım birçok öğretmen maaşı yetmediği için ay sonunu zor getiriyor" şeklinde görüş belirtmiştir.

Manevi beklentiler açısından "Öğretmek Mutlu Eder" şeklinde görüş bildiren öğrencilerden 11 numarayla kodlanan öğrenci; "İnsanlara bir şeyler öğreterek onların hayatlarına katkıda bulunmak büyük mutluluk verir insana" şeklinde görüş belirtmiştir. "Çocuklardan Sıkılabiliyorum" şeklinde görüş bildiren öğrencilerden 1 numarayla kodlanan öğrenci ; "Sürekli çocuklarla uğraşmak beni bıktırabilir." şeklinde görüş belirtmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada elde edilen, sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleği hakkında daha çok, olumlu çağrışımlara sahip olmaları bulgusu, Özkan (2012)'in "Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi" adlı araştırmasında elde ettiği "öğretmenlik mesleğine ilgi duyma, mesleği sevme ve mesleğe bağlılık açısından öğretmen adaylarının olumlu görüş ve düşüncelere sahip oldukları" bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Çermik, Doğan ve Şahin (2010)'un "Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri" başlıklı çalışmalarında sınıf öğretmeni adaylarının, öğretmen yetiştirme süreci sonunda, öğretmen yetiştirme programına girişteki düşüncelerinden farklı olarak, öğretmenlik mesleğini tercihlerinde en çok içsel gerekçeleri dile getirdikleri bulgularına ulaşılmıştır. Yine Üstüner, Demirtaş ve Cömert (2009)'in "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği)" adlı çalışmalarında öğretmenlik mesleğini içsel nedenlerden dolayı seçen öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile dışsal nedenlerden dolayı seçen öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları arasında içsel nedenlerden dolayı seçenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgular araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Çünkü çalışmada "Neden Öğretmen Olmak İstersiniz? / İstemezsiniz?" sorusuna öğretmen

adayları, “Öğretmeyi seviyorum”, “Geleceği inşa eder”, “Saygın meslek” gibi daha çok içsel ve özgeci etkenlerden dolayı öğretmen olmak istedikleri yönünde yanıt vermişlerdir. Aydın ve Sağlam (2012)’in “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik MesleğineYönelik Tutumlarının Belirlenmesi” adlı çalışmasında, kendini yetiştirmek için öğretmenlik programını tercih edenlerin, mecbur kaldıkları için öğretmenlik programını tercih edenlere göre daha olumlu tutum içinde oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu da araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Ancak, Ubuz ve Sarı (2008) yaptıkları çalışmada, sınıf öğretmenliği üçüncü sınıf öğretmen adayları ile yürüttükleri nitel araştırmalarında, öğretmen adaylarına neden öğretmen olmak istediklerini sormuşlardır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri arasında ‘üniversite sınav sonucu’ ve ‘aile ve çevre etkisi’ şeklinde dışsal nedenler belirtmişlerdir. Bu bulgular araştırma bulgularını desteklememektedir. Çünkü araştırmada öğretmen adayları “Öğretmeyi seviyorum”, “Geleceği inşa eder”, “Saygın meslek” gibi daha çok içsel ve özgeci etkenlerden dolayı öğretmen olmak istedikleri yönünde yanıt vermişlerdir.

Yanık, Sezen ve Sarı Uzun (2012)’un “Öğretmen Adaylarının MesleğeYönelik Tutumları ve Mezuniyet Sonrası Planları Üzerine” başlıklı çalışmalarına göre; öğretmen adayları en çok «atanamama» kaygısı taşımaktadırlar. İkinci sırada, kamu sektörü dışında da olsa herhangi bir kurumda iş bulamama kaygısı taşıyan adaylar yer almaktadır. Bu kaygılara ek olarak, KPSS’de (Kamu Personeli Seçme Sınavı) yüksek ya da yeterli puan alamama, öğretmenlikmesleğinin gereklerini yerine getirememe, maddi kaygılar, öğretmenin toplumsal statüsü konusundaki kaygılar ve akademik kariyer kaygıları öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir. Şahin (2011)’in “Öğretmen Adaylarının Öğretmen İstihdamı ve Mesleki Geleceklerine İlişkin Görüşleri” adlı Buca Eğitim Fakültesinde 149 son sınıf öğrencisi ile yaptığı başka bir çalışmada da öğrencilerin %81’inin mesleki gelecekleriyle ilgili olumsuz düşünceler taşıdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular araştırma bulgularını desteklememektedir. Çünkü araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğinin hem maddi hem de manevi beklentilerini karşılayacağı yönündeki görüşlerinin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

1. Sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğrencileri, öğretmenlik mesleği hakkında daha çok olumlu çağrışımlara sahiptir. Bu olumlu çağrışımlar, “Öğretme Hazzı”, “Düzgün Karakter” ve “İnsan Yetiştirmek” kavramları etrafında toplanmaktadır.

2. Sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğrencileri daha çok öğretmen olmayı is-

teme yönünde neden belirtmişlerdir. Bu isteklerinin en önemli nedenlerini, öğretmeyi sevmeleri ve geleceği inşa etme düşünceleri oluşturmaktadır.

3. Sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğrencilerinin çoğunluğu, öğretmenlik mesleğinin hem maddi hem de manevi beklentilerini karşılayabileceği yönünde görüş belirtmişlerdir.

4. Araştırmada sonucunda, sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlarının nedenlerinin; “Öğretme Hazzı”, “Düzgün Karakter”, “İnsan Yetiştirmek”, “Model Olma”, “Şefkat”, “Değerli Hissetme”, “Öğretmeyi Sevme”, “Geleceği İnşa Etme”, “Saygın Meslek”, “Çalışma Koşulları İyi”, “maaşları yeterli” ve “öğretmenlik mutlu eder” kavramları etrafında toplandığı sonucuna ulaşılmıştır.

5. Yine araştırma sonucunda, sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı olumsuz tutumlarının nedenlerinin; “Değersiz Görülme”, “Monoton Hayat”, “Her Zaman Sabırlı Olmak”, “Başkalarının Sorumluluğunu Almak”, “Kişiliğime Uygun Değil”, “Maaşı Az”, “Yorucu”, “çocuklardan sıkılabılırım” kavramları etrafında toplandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma sonucunda, sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının daha yüksek düzeye çıkartılması için öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlarının yukarıda belirtilen nedenlerinin desteklenmesi ve olumsuz tutumların yine yukarıda belirtilen nedenlerinin ise ortadan kaldırılması yönünde çalışmalar yapılması önerilebilir

KAYNAKLAR

- Aydın, R.& Sağlam, G. (2012).Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği), Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Bahar, 10(2), 257-294.
- Baykara Pehlivan, K. (2008).Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2), 151-168.
- Çermik, H., Doğan, B.&Şahin, A. (2010). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28 (Temmuz II), 201-212.
- Demirtaş, H.,Cömert, M.,&Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, Eğitim ve Bilim, 36(159), 96-111.
- Doğanay, A. (2002). Sosyal bilgiler öğretimi, Ed.:Öztürk &Dilek (Ed.), Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi,16-43, Ankara, PegamA Yayınları
- İlter, İ.& Köksalan, B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine olan tutumları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(1), 113-128.
- İnceoğlu, M. (2010). Tutum algı iletişim, Beykent Üniversitesi yayınevi, Beşinci Baskı, İstanbul.

- Köseoğlu, K. (1994). İlköğretime öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanı yeterliklerinin değerlendirilmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 13 (2), 29-48.
- Şahin, İ. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmen İstihdamı ve Mesleki Geleceklerine İlişkin Görüşleri, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 11(3), 1167-1184
- Şahin Taşkın, Ç. & Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme, İlköğretim Online, 9(3), 922-933, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr/vol9say3/v9s3m8.pdf>
- Terzi, A. R. & Tezci, E. (2007) Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Güz(52), 593-614.
- Ubuz, B. & Sarı, S. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 113-119.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. & Cömert, M. (2009). The Attitudes of Prospective Teachers Towards the Profession of Teaching (Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği), Education and Science, 34 (151), 140-155.
- Yanık, C., Sezen, N. & Sarı Uzun, M. (2012), Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumları ve Mezuniyet Sonrası Planları Üzerine, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), Özel Sayı 2: 222-231.